

Izhaja vsako drugo soboto.
Naročnina: 5 Din četrletno, 10 Din
polletno.

DELO

Uredništvo: Ljubljana, Šelenburgova
ulica 7/II. — Upravišтво: Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

Pred uedinjenjem jugoslovenskega narodnega delavstva

Priprave so končane. V najkrajšem času se ima v Beogradu vršiti konferenca zastopnikov vseh narodnih delavskih organizacij v naši državi. Prišli bodo zastopniki iz Slovenije, Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter iz Srbije, da v ljubezni do države in naroda polože temeljni kamen za veliko in močno nacionalno delavsko organizacijo v državi.

Nacionalni delavski pokret v državi je jak. Svoj vzrok ima to dejstvo v globoki nacionalni zavesti jugoslovenskega delavca, pa tudi v zavesti, da internacionalne delavske organizacije ne odgovarjajo interesom in potrebam našega delavca. Po čudnih naključjih je Internacionalna predstavljena kot edina interesna zastopnica našega delavca. Vemo, da je naš delavec po svoji miselnosti in čustvenosti, po svojem gledanju na državne socialne potrebe, z ozirom na taktiko borbe za doseg socialnih pravic usmerjen v drugo smer, pa vendar ga na zunaj predstavlja internacionalna delavska organizacija. V rokah pripadnikov internacionalne so delavske zbornice s centralnim sekretariatom, pa tudi druge za delavstvo važne ustanove. To je nemogoče stanje, ker ne odgovarja dejanskemu razpoloženju in mišljenju delavstva. Pa tudi iz drugih razlogov je to stanje nevzdržno. Delavske zbornice in tudi druge delavske ustanove razpolagajo z velikimi denarnimi svotami. Voditi ima delavsko socialno-gospodarsko in kulturno politiko. Vse to se vrši brez prave kontrole, ker je izločen vpliv neinternationalno orientiranih elementov. O gospodarstvu v delavskih zbornicah posebno veliko in kritično piše beograjsko glasilo narodnega delavstva »Trud in rad«. Ta kritika ni ugodna in je glasna obsodba razmetavanja delavskega denarja. Nezadovoljstvo delavstva je veliko. Narodno delavstvo zbira svoje sile, da more dobiti na delavsko politiko vpliv, kateri mu pripada. Zagrinjalo mora pasti, domači in tuji svet mora videti, da je narodno delavstvo v državi jako in legitimirano, da se uveljavlja in pripomore k prizadevanju za zboljšanje delavskega socialnega položaja. Vidimo, da internacionalna tudi v sedanjih časih močnega jugoslovenskega pokreta stoji ob strani in stori le to, kar se ji zdi potrebno, da se v svojih pozicijah vzdrži. Aktivno pa v borbo za jugoslovensko orientacijo države ne poseže in tako ne sodeluje pri velikem prizadevanju vseh narodnih in državnih faktorjev, da država postane politično urejena, gospodarsko močna in socialno napredna. Mi pa poudarjamo svoje prepričanje, da nam more le lastna država ustvariti socialno zadovoljnejše in pravičnejše življenje, da od internacionalne ne moremo ničesar pričakovati. Pod njenim vplivom, kateri je nemškega značaja, bi mogli biti zapleteni samo v težnje, katere niso v našo korist.

Nacionalni delavski pokret je v Sloveniji že star. Politične prilike so vzrok, da pokret ni prišel do onega razmaha, kateri bi bil v interesu delavstva potreben. Naše organizacije so bile izpostavljene političnemu terorju, člani radi svoje pripadnosti k tem organizacijam preganjani. Tudi podjetništvo ni bilo proti nam razpoloženo. Instinkt — ako ne dobro premišljena zavest — je pri njih ustvarjal ugodno razpoloženje za kršč. socialne in internacionalne delavske organizacije. Delavske organizacije s krepko podčrtanim narodnostnim principom, kateri zahteva brezpogojno uvaževanje socialni potreb naroda in kateri interes celote postavlja nad vse druge interese, se zde podjetništvu nevarne. V narodnostnem principu je skrita ostrejša zahteva po socialni pravičnosti, kakor v principu razredne borbe ali pa v principu megle krščanske svetovne solidarnosti. Nam radi pravijo, da smo plačanci kapitalizma. Tudi skušajo našim organizacijam dati zaničljive nazive. To delajo iz demagoških razlogov in se še ni zgodilo, da bi kdo prišel s konkretnimi dokazi. Ako bi zbirali konkretna dejstva, bi mogli najbrže priti do nasprotnih resnic. Kdor podčrtava socialne pravice naroda, ne more biti proti interesom delavstva, tudi ne more biti plačanec kapitalizma. Te demagoške, proti nam naperjene fraze bo treba enkrat krepko in za vselej zavrniti. Mi smo nezavisni, odvisni samo od volje in potreb delavstva; drugi pravijo, da so nezavisni, pa so odvisni predvsem od svoje demagogije, nato pa od vpliva internacionalne in njenih političnih teženj. Zelo odvisni pa so tudi od volje in potreb velikega števila sekretarjev!

V južnejših krajih države je nacionalni delavski pokret zlasti v zadnjem času prišel do živahnega razmaha. Delavstvo v teh velikih in resnih časih, ko se kuje bodočnost države, ne more ostati pasivno. Zato je ne samo prav, ampak v življenjskem interesu delavstva samega, da se organizira v samostojne narodne delavske organizacije in da prelomi z ideologijo o potrebi internacionalne organizacije. Internacionalne delavske interese bo ščitil Mednarodni urad dela, nacionalne interese pa mora ščititi narodno delavstvo vsake države samo.

Mi se v bratski ljubezni veselimo živahnega pokreta narodnega delavstva v državi. V kratkem času je pokret zanesen v vse kraje, kjer živi in trpi naš narodni delavec. To dejstvo ni samo trenuten pojav, ono je izraz žive trajne potrebe in tudi trajne vrednosti. Mi postajamo sila!

V Beogradu se na skupni konferenci dovrše zadnje formalnosti. Narodno delavstvo stopa v krog državnega življenja. Za našega delavca je prostor samo v narodni delavski organizaciji; kajti le v njej se bo uveljavil in le preko nje moremo priti do učinkovite narodne socialne politike. Naj živi uedinjeno narodno delavstvo Jugoslavije!

mokratskim voditeljem ni zaupalo in ni hotelo pristopiti v strokovne organizacije amsterdamske internacionalne.

To je tudi bil vzrok, da se social-demokratska stranka politično ni mogla nikjer uveljaviti in da je tudi strokovni pokret druge internacionalne bil popolnoma razcepljen. Predstavniki druge internacionalne so delali razne poskuse, kako bi pridobili delavstvo zopet nazaj za sebe. Težko je šlo med delavstvom! Vsled tega so napeli glavni voditelji vse sile, da bi svoje preostale pripadnike in voditelje-tajnike itd. spravili v takozvane ustanove. Predvsem so prišle v poštev delavske zbornice, borze dela in deloma osrednji in okrožni uradi za zavarovanje delavcev. To se jim je tudi posrečilo. Veliko se je govorilo, da so bili ti kompromisi narejeni z različnimi parlamentarnimi vladami zato, da bi se preprečilo popolno propast druge internacionalne v naši državi.

Tako vidimo približno od leta 1924 v vseh socialnih ustanovah na različnih vodilnih in odgovornih mestih skoraj same predstavnike in propagatorje druge internacionalne. Iz delavskih zbornic in iz centralnega sekretariata v Beogradu se dela po načrtu za obnovo druge internacionalne. To delo se je vršilo tudi še po 6. januarju 1929, ko so bile vse ostale politične stranke in grupacije razpuščene.

Socialisti v državi na vse mogoče načine poudarjajo, da strokovni pokret druge internacionalne nima ničesar skupnega z drugo politično internacionalno. To utemeljujejo s tem, da ima takozvana strokovna internacionalna tudi naslov »druga in pol internacionala« s sedežem v Amsterdamu. Torej je strokovna internacionala popolnoma samostojna! Ta poudarek je brez vsake utemeljitve in ni resničen, ker so dejansko strokovne organizacije glavni in sestavni del politične social-demokracije. Povsod tam, kjer social-demokrati niso imeli ali pa nimajo močnih strokovnih organizacij, ni in tudi sedaj politično social-demokracija ničesar ne pomeni in tudi nima nobenega vpliva.

Metode dela in vzgoje jugoslovenskega delavstva s strani internacionalnih sodrugov so tudi v naši državi iste kot pri drugih narodih. Tam, kjer so gospodarji razni sodrugi, mora njihovemu diktatu biti pokorno vse. — Kdor se ne vkloni, brez vsakega pardona odleti. Zdi se, da se je v naši državi po 6. januarju še celo hotelo potencirati pritisk raznih predstavnikov druge internacionalne na jugoslovensko delavstvo.

Odpor je izšel iz Beograda. Tam so se pričeli ustanavljati nacionalni jugoslovenski sindikati delavstva po raznih panogah. Ti izdajajo tudi svoj tednik pod imenom »Rad i trud« (Delo in trud). Ta list vodi ostro borbo proti metodam internacionalnih sodrugov in predvsem proti oligarhiji, ki so jo internacionalci uvedli v delavskih zbornicah in drugih socialnih ustanovah. Resnica je ta, da so si sodrugi na vodilnih mestih v delavskih zbornicah povsod osigurali zelo visoke plače. Resnica pa je tudi, da pri marsikateri delavski zbornici denarna sredstva ne služijo samo v dobrobit in materijelno podporo jugoslovenskega delavstva, nego se ta materijelna sredstva uporabljajo tudi za plače raznih funkcionarjev druge internacionalne, ki imajo kot uslužbenci delavskih zbornic zelo velike dohodke.

Posledica tega pokreta v Beogradu je vidna tudi pri nas. Internacionalci v vseh svojih glasilih poveljujejo svojo internacionalno in napadajo novi pokret, češ, da je plačan od jugoslovenskih kapitalistov. Zakaj so se tako ustrašili, je njihova stvar! Mogoče je strah upravičen! Želimo novemu pozitivnemu jugoslovenskemu pokretu med jugoslovenskim delavstvom veliko uspeha, ker je skrajni čas, da se preneha tudi pri nas z metodami internacionalcev in se delavstvo strne v narodne sindikate ter v njih s treznim in preudarnim delom dela za svojo boljšo bodočnost.

Da je ta pokret zdrav, je najboljši dokaz vpitje internacionalcev!

Reforma bolniškega zavarovanja v Nemčiji

Za dobro in pravilno poznavanje našega domačega zavarovanja je zelo koristno, ako smo poučeni tudi o tem, kako se soc. zavarovanje razvija v drugih državah. Šele na ta način nam je mogoče, da nepristransko sodimo o lastnem delavskem zavarovanju.

Pri študiju zavarovanja v drugih državah, zlasti v Nemčiji, katere je domovina zavarovanja in država, v kateri je red in sposobnost, vidimo, da je naše zavarovanje — v kolikor se posamezne panoge izvajajo — dobro, v mnogih ozirih boljše kakor drugod. Zavarovanje v mnogih državah dejansko preživlja težke krize. Krize zdravijo z reformo zakona običajno v škodo zavarovanega delavstva.

Zelo značilna je reforma zavarovanja za slučaj bolezni v Nemčiji, katere je bila izvedena z zasilno naredbo predsednika republike od 26. julija 1930. Naredba ima namen, da ozdravi finančno, gospodarsko in socialno krizo bolniškega zavarovanja. Reforma je zelo ostra in je naperjena predvsem proti izkoriščanju zavarovanja. To dejstvo more biti tudi za nas zelo poučno in svarilno: izkoriščanje zavarovanja pride vedno v škodo delavstvu samemu s tem, da se mu zmanjšajo podpore in tudi drugače otežiči dobivanje zavarovalnih dajatev.

Delavstvo samo se mora boriti proti izkoriščevalcem — da ščiti sebe.

Poglejmo, kako dobro organizirano nemško bolniško zavarovanje skuša zmanjšati izdatke, kateri so dosegli tako višino, da zanje ni bilo več mogoče

dobiti kritja. Premija je bila že itak zelo visoka.

Predvsem je v novi naredbi določeno, da mora vsak zavarovani član ali njegov srojec v slučaju obolenja, ako želi dobiti zdravniško pomoč, plačati 50 pfenigov ali približno 7 Din. S tem se hoče preprečiti, da se člani ne bi za vsako malenkost zatekali k zdravniku in s tem otežkočevali in obremenjevali zdravniško službo. Isti znesek mora član (srojec) plačati za zdravlila sam iz svojega naravnost apotekarju. Denarna podpora je skrajšana na 50 odstotkov dnevne zavarovane mezde, pri nas znaša 66 odstotkov. Vsako povišanje je izključeno. Le, ako bolezen traja nad 7 tednov, se more hranarina zvišati na 60 odstotkov. Naredba dopušča zvišanje hranarine za oženjene člane in sicer za vsakega družinskega člana po 5 odstotkov, toda nikdar ne preko 75 odstotkov. Za prve štiri dni član nima pravice do denarne podpore, tudi, ako je dalj časa bolan. Pri nas se ta pravica priznava od prvega dne obolenja, ako bolezen traja nad 3 dni. Zdravljenje rodbinskih članov se dovoljuje samo za dobo 13 tednov, pri nas 26 tednov (v bolnici samo 4 tedne!) Pri rodbinskih podporah je predpisano, da mora biti član zavarovan najmanj 3 mesece. Pri nas te omejitve ni.

Naredba posveča posebno pažnjo ureditvi zdravniške službe. Strokovnjaki trdijo, da je bila organizacija zdravniške službe vzrok, da je prišlo do nezdravega stanja v bolniškem zavarovanju. Kontrolo nad zdravniško službo je

Železničarji pozdravljajo novi delavski pokret

»Jugoslovenski železničar« glasilo Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev prinaša v svoji zadnji številki članek, v katerem pozdravlja koncentracijo narodnega delavstva v državi. Na uvodnem mestu piše »Jugoslovenski železničar«:

Delavstvo je bilo v naši državi po uedinjenju razdeljeno v dva velika tabora, ki sta pa oba pripadala internacionalni. En tabor so predstavljali

social - demokrati s svojo strokovno internacionalno, drugo pa komunisti s svojo strokovno internacionalno. — Borba je bila kratka in so že d. 1920 komunisti popolnoma strli social-demokrate. Z revolucionarnimi gesli so pridobili ogromno večino za sebe, tako da social-demokratom ni ostalo ničesar. Po razpustu komunističnih organizacij je delavstvo ostalo popolnoma neorientirano, ker social - de-

vršila pred naredbo zdravniška organizacija sama, sedaj je ta kontrola poverjena posebnemu zaupnemu zdravniku bolniške blagajne. Pred naredbo je imela zdravniška organizacija odločilen vpliv na to, koliko zdravnikov naj vrši službo pri posamezni bolniški blagajni. Sedaj bo za število zdravnikov mero dajna samo stvarna potreba. Zdravniki so dolžni, da upoštevajo načela največje štedljivosti. Vsako škodo, katere bi blagajni nastala vsled premale vestnosti zdravnika morajo povrniti. V naredbi je predvidena možnost, da se zdravniku, kateri pri sebi skoncentrira preveliko število bolnikov ali izkazuje preveliko število ordinacij, zniža plača. V slučaju, da blagajna z zdravnikom ne bi mogla skleniti sprejemljive pogodbe, ima blagajna možnost, da članu izplača 80 odstotkov zdravniških stroškov. Zdravnik sme članu računati svoje storitve samo po minimalni tarifi. Posebno je urejena odpoved. Ako je ugotovljeno, da znašajo stroški za zdravlila in druge

dajatve nesorazmerno veliko, da niso v pravem skladu s stroški pri drugih zdravnikih, more blagajna zdravniku na 6 tednov odpovedati službo.

Naredba tudi zmanjšuje število zdravnikov. Na vsakih 1000 zavarovancev z družinskimi člani sme priti samo en zdravnik. Pri nas pride na 430 članov en zdravnik.

To so najglavnejše določbe nove naredbe, katere se neposredno tičejo zavarovanega članstva. V naredbi je predvsem uveljavljeno načelo, da mora zavarovani član sam nositi del stroškov zdravljenja. Ako bo ta mera uspešna, ni gotovo. Naredba je izzvala tako med delavstvom kakor tudi med zdravniki ostre ugovore. Zdravniki so izjavili, da ne bodo vršili službe v bolniškem zavarovanju pod pogoji nove naredbe.

Kjer ni morale, tudi najjačje mere opreznosti ne prinesejo zaželenih uspehov. Delavstvo mora svoje zavarovanje samo ščititi. To je najjačja obramba zavarovanja.

Zmešani pojmi marksistov

V Ljubljani izhaja tudi »Privatni nameščenec«, ki je vse do svoje 39. številke veljal za glasilo neutralnih privatnih nameščencev. Vsaj sam se je za takega izdal in je celo amsterdamski znak, katerega je imel na čelu lista, svojčas odstranil, da se je še bolj zavil v ovčjo kožo. In ta listič je prišel iz ravnotežja povodom novega pokreta jugoslovenskega narodnega delavstva. Ker je smatral list za potreben, da se obregne v novi pokret nacionalnega delavstva, bomo mi tudi znali tega volka v ovčji koži razkrinkati in dopovedati vsem, ki so vstopili v »neutrálne« organizacijo privatnih nameščencev, da so z vstopom v to organizacijo postali pravi marksisti in nasprotniki velike jugoslovenske ideje. Tudi bomo znali povedati posetnikom plesne šole in drugih prireditelj teh »neutrálcev«, da so s svojo izjavo v lastnem glasilu priznali, da so pod firmo nevtralnosti zvaljali nepoučene v krog marksistov. Sedaj pa še nekaj o zmešanih pojmi. Gospodje okrog »Privatnega nameščenca« ne ločijo,

kaj je jugoslovenski in kaj Jugoslavijski. Pišejo namreč doslovno sledeče: »Naše organizacije (marksistične) niso čakale 6. januarja, da se prekrstijo v jugoslovenske, one so to napravile takoj po ustanovitvi naše države itd.« O sancta Simplicitas! Oni so to napravili še pred 6. januarjem. Če so spremenili svoj stari naslov in se odslej nazivajo »Savez privatnih nameščencev Jugoslavije«, s tem se ni rečeno, da so jugoslovenskega mišljenja. Le krajevno so označili, da spadajo v državo Jugoslavijo. Mar ni tako, gospodje sodruzi privatni nameščenci? Le nikar slepomišenja. Toliko ste jugoslovenski, kolikor ste bili pod Avstrijo slovenski in slovanski. Nacionalni delavci pa niso spreminjali naslova. Od svojega postanka naprej so ostali obelježeni kot nacionalni delavci, bili preganjani, opljuvani, tepeni in zaprti, pa so le ostali nacionalni delavci. Njihova organizacija je bila dvakrat razpuščena, internacionalna nikoli, to so fakta, ki govorijo in preko njih je težko iti.

Moč strokovnih organizacij

Objavljeni so bili statistični podatki o stanju strokovnih organizacij po celnem svetu za leto 1928. Podatki so, silno zanimivi za presojo moči strokovnih organizacij.

Vse strokovne organizacije na svetu štejejo 44.190.525 članov. Tekom enega leta je število strokovno organiziranega članstva nazadovalo za okrog 2 milijona. Padec članstva je zaznamovati predvsem v Aziji, Ameriki in Afriki, dočim se je v Evropi in Avstraliji število članstva zvišalo.

Evropa. Skupno število evropskih strokovnih organizacij je od leta 1927. do 1928. poraslo od 33.9 milijona na 35.3 milijona članstva, torej za 4.3 odstotke.

Amerika. Po statistiki je padlo število članstva v Ameriki od 7.4 mil. na 6.9 mil. Strokovne organizacije so posebno nazadovale v Meksiki.

Avstralija. Število članov je poraslo od 991.652 na 1.018.457.

Azija. Število članov je zelo nazadovalo in to od 3.6 mil. na 700.000, torej skoraj za 3 milijone, ali preko 80 odstotkov. Glavni vzrok nazadovanja je Kitajska, kjer ni od strokovnih organizacij, katere so ustanovili komunisti, ostalo ničesar.

Afrika. Število članov je padlo od 114.333 na 90.497, torej za 37.7 odst.

Ako pregledamo strokovni pokret po smereh, katere zastopa, potem lahko ugotovimo tole:

Marksistični sindikati štejejo na vsem svetu 19 milijonov članov. Od leta 1927 do l. 1928 so marksisti napredovali samo v Evropi in za nekaj malega v Ameriki, povsod drugje pa so nazadovale.

Komunistični sindikati so leta 1927. in 1928. znatno nazadovale. Leta 1927. so imeli komunisti še 13.6 milijonov članov, dočim jih je bilo koncem leta 1928. le še 11.7 milijonov. Največ članov imajo komunistične strokovne organizacije v Evropi 11.5 milijonov. To število so pa komunisti dosegli le z ruskimi sindikati, pri čemer pa ne smemo pozabiti, da v Rusiji sindikati niso samostojne in neodvisne organizacije, ampak državne ustanove. Povsod drugje izven Rusije ni dežele, na svetu, kjer bi komunistične organizacije ne nazadovale.

Krščanske in druge konfesionalne strokovne organizacije štejejo 2.1 milijona članov in so zadnje leto tudi precej nazadovale.

Nacionalne strokovne organizacije in strokovne organizacije, ki niso politično ali versko opredeljene, so štejele koncem leta 1928. 10.177.107 članov, to je skoraj eno četrtino vsega na svetu organiziranega delovnega ljudstva. Zopet dokaz, da je pokret, ki ne služi marksizmu, na svetu silno močan in da je nesmisel naših domačih agitatorjev, ki trdijo, da so le marksistične organizacije svetovnega značaja.

Povprečne mezde v naši državi

Za leto 1929 je sestavljen na podlagi podatkov Borz dela pregled o povprečnih delavskih mezdah v posameznih industrijah. Pregled kaže, da je naše delavstvo silno slabo plačano, in da večina ne zasluži niti toliko, da bi zadostovalo za najnujnejše življensko potreščine.

Vsega skupaj obsega statistični popis 138.098 moških in 9.494 ženskih, skupaj 147.592 delovnih moči.

Od teh popisanih oseb je nekvalificiranih delavcev 67.581, ki zaslužijo dnevno po 35 Din, ali mesečno po 910 dinarjev.

Kvalificiranih delavcev je popisala statistika 80.011, ki zaslužijo v

železni industriji dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

kemični industriji dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

tekstilni industriji dnevno po 40 Din in mesečno po 1040 Din;

oblačilni industriji dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

gozdarski industriji dnevno po 40 Din in mesečno po 1040 Din;

živilski industriji dnevno po 40 Din in mesečno po 1040 Din;

topilnicah dnevno po 50 Din in mesečno po 1300 Din;

keramični industriji dnevno po 40 Din in mesečno po 1040 Din;

stavljeni industriji dnevno po 55 Din in mesečno po 1430 Din;

lesni industriji dnevno po 50 Din in mesečno po 1300 Din;

rudarstvu dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

trgovini dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

usnjarski industriji dnevno po 45 Din in mesečno po 1170 Din;

papirniški industriji dnevno po 45 Din in mesečno po 170 Din;

grafični industriji dnevno po 70 Din in mesečno po 1820 Din.

Najnižja povprečna mesečna mezza znaša torej 1040 Din in najvišja pa 1430 (ako izvzamemo grafike). Dokazano je, da rabi odrasli moški delavec mesečno najmanj 1010.97 Din, da krije vsaj najnujnejše življenske potreščine, družina štirih članov pa najmanj 2592.02 Din. Iz te ugotovitve sledi, da ima samo malo število samskih delavcev zaslužek, ki odgovarja pokritju minimalne potreščine, dočim nima velika množina delavcev niti toliko zaslužka, da bi si lahko nakupila najnujnejše za življenje!

Te številčne ugotovitve o mezdah tudi pojasnjujejo, zakaj toliko delavcev strada in opravičujejo boj strokovnih organizacij za zvišanje mezd ter zakonito ureditev minimalnih mezd.

Posredovanje služb

Že zadnjič smo poročali, da je g. minister za socialno politiko odredil, da se v smislu določil zakona o zaščiti dela tekom enega leta zapro vse privatne strokovne borze dela, to so vse takozvane posredovalnice za službe. Od te odločbe g. ministra so izvzete le posredovalnice strokovnih organizacij.

Enkrat v prejšnjih letih smo že čuli, o podrobnih odločitvi ministrstva za socialno politiko. Kmalu se je pa ukaz o zatvoritvi privatnih posredovalnic preklical. Upamo, da se sedaj to ne bo zgodilo.

Privatne posredovalnice niso ne le nepotrebne, ampak škodljive. Za posredovanje, ki je zelo rado neuspešno,

zaračunavajo visoke pristojbine, poleg tega pa onemogočujejo koncentracijo vse posredovalne službe v državi. Edino enotna in centralizirana posredovalna služba ima pa lahko uspehe in lahko izvede dela, ki so potrebna za organizacijo delovnega trga. Naše borze dela doslej prav zato niso mogle uspeti, ker so jim posegale v njih delokrog privatne posredovalnice s šumno reklamo.

Silno važno bi bilo, ako bi naše javne borze dela vršile kolonizacijo delovnih moči v naši državi. Odpadlo bi izseljevanje v inozemstvo, delavci bi ostali doma in očuvani bi bili izgub, ki zadevajo vsako leto naše narodno gospodarstvo.

Socialni demokrati proti razrednemu boju

Najboljše neinformiran list »Delavska politika« ve v svoji 83. številki povedati, da so podjetniki v svojih predlogih za revizijo socialne zakonodaje zahtevali, da naj se rudarjem, prometnim delavcem in nameščencem sploh prepove skovati (oh, kako lep izraz!) svoje organizacije v obrambo socialnih interesov in da se naj vsilijo Delavskim zbornicam podjetniški paragrafi.

Nam o takih predlogih, kot jih pri naša »Delavska politika«, ni ničesar znanega. Kar so podjetniki predlagali o reviziji socialne zakonodaje, smo vse priobčili v našem listu in tudi zaslužno kritizirali ter odločno zavrnili vse nesmiselne zahteve reakcionarnih podjetnikov. »Delavska politika« pač zavestno uganja demagogijo, ali je pa, kot v vsem, tudi v tem vprašanju neinformirana, ali — pa vidi strahove, ki so za rdeči marksizem značilni.

Sicer bi pa bilo, o vsem tem škoda zgubljati besede, ako bi pri tej priliki ne

napisala »Delavska politika« zaključka, ki ga ne smemo pozabiti. Ko govori »Delavska politika« o namerah delodajalcjev, se razhudi in pravi:

»To je izrečni razredni boj, ki ni v intencijah današnjega stanja. Proti takim nameram (namreč razrednemu boju) se mora vsakomur, ki nima polzeve krvi ali že ni živ mrlič, vzbujati odpor.«

»Delavska politika« torej pravi: Razredni boj ni v intencijah današnjega stanja in da mora vsak marksist vzkipeti od ogorčenja, ako se poslužuje kdo razrednega boja. Lepo je, da so prili marksisti do tega zaključka in res ne vemo, čemu so vodili načelno borbo proti nacionalnim strokovnim organizacijam baš zato, ker so jim bile premalo razredne.

(Pod črto pa pravimo: Socialpatritioji ostanejo, kar so bili: Oportunisti! In zato ni čuda, da se jim vse smeje, kadar se napihujejo v »načelne revolucionarje«!)

Razmetavanje delavskega denarja

»Delavska politika« se trudi, da bi prikazala nevoljo narodnih delavcev proti pošiljanju delavskih zbornic, kot protidelavski čin.

Dolgo časa smo se čuvali, da bi v javnosti izrekli najmanjšo kritiko proti delavskim zbornicam. Opozarjali smo pa dan za dnem marksiste, ki imajo vse delavske zbornice v svojih rokah, da naj prično pametneje gospodariti z delavskim denarjem in da naj ne bodo sredstva delavskih zbornic zato, da se plačuje agitatorje za marksistične organizacije. Naša opozorila niso mnogo zalegla. Prav v delavskem interesu je torej, da o delavskih zbornicah sprego-

vorimo tudi pred delavsko javnostjo in izzovemo pritisk, da se razmere spremenijo.

Kadar smo govorili o negospodarskih razmerah pri delavskih zbornicah, smo vedno izvzemali delavsko zbornico v Ljubljani in to iz razloga, ker se pri ljubljanski Delavski zbornici prilično še dobro gospodari. »Delavska politika« sicer pravi, da smo glede ljubljanske Delavske zbornice tihi, »ker to se zna, da človek v lastno skledo pljuvati ne more«. Očividno pri tem »Delavska politika« namiguje na subvencije, katere dobivajo strokovne organizacije od Del. zbornice. Zapomnite si sodrugi:

prav nič nas ne bi ženirala diskusija o subvencijah, katerih največji del prejema itak vaša strokovna komisija. Ako po vsej sili hočete diskusijo o ljubljanski Delavski zbornici, potem lahko načelno vprašanje, kako se z zborničnim imenom agitira samo za vaše organizacije in koliko ta agitacija stane Delavsko zbornico. Ne verujemo, da bi ta diskusija utrdila vašo pozicijo v ljubljanski delavski zbornici, ne v očeh delavstva, še manj pa nadzorstvene oblasti.

Kakor rečeno pa ne more biti Delavska zbornica v Ljubljani zaenkrat glavni objekt kritike o delovanju zbornic v državi sploh.

Hujše je n. pr. v Beogradu, kjer trošijo za osebne izdatke eden in pol milijona dinarjev in kjer imajo ljudje, ki sploh ne uradujejo, po 3000 in 4000 dinarjev mesečno. Beograđani si vzdi-

žujejo deset poverjenistev, kjer ima poverjenik od 14.000 do 46.000 dinarjev letne plače za — marksistično agitacijo. Kot je v Beogradu, tako je v Novem sadu in tudi pri Centralnem tajništvu Delavskih zbornic. Samo razmetavanje denarja in kar je najslabše, razmetavanje denarja za samo eno strokovno gibanje — za amsterdamske internacionalce. Vse gospodarstvo (izven Ljubljane) v delavskih zbornicah se vrši brez kontrole drugih strokovnih pokretov, gospoda je sama med seboj in dela kar hoče.

Proti takim razmeram, da govorimo z besedami Delavske politike, »se mora vsakomur, ki nima polzeve krvi ali ni živ mrliči, vzbuditi odpor!«

Delavske zbornice imajo pač vzvišenejšo nalogo, kot pa da samo vzdržujejo postojanke marksistov!

Psovke marksistov

Mogočnemu pokretu narodnega delavstva »Delavska politika« ne more očitati drugega, kot da ga obmetuje s psovkami kot: fašisti, plačanci. Zmanikali so marksistom argumenti, dokazi. Psovke kažejo in dokazujejo njihovo nemoč in onemoglo jezo. Poslužujejo se

proti nam metod, ki so zastarele in bile v modi pred 6. januarjem. Na to pot marksistom ne sledimo, če bi tudi mi lažje govorili o marksističnih plačancih, recimo o raznih poverjenikih Delavskih zbornic.

Enotna državna organizacija jugoslov. narodnega delavstva

Jugoslovansko narodno zavedno delavstvo ima svojo samostojno vsedržavno organizacijo. Vse delavske narodne strokovne organizacije so združene v federaciji narodnih delavskih organizacij kraljevine Jugoslavije. S tem je ustvarjen organizacijski temelj za nov močan in idejno zdrav jugoslovanski delavski pokret na osnovi jugoslovanske miselnosti smeri, na temelju popolnega priznanja države v obliki ujedinjenja vseh jugoslovanskih plemen.

Narodni delavski pokret je v Sloveniji že star. Nad 25 let se uveljavljajo narodne delavske strokovne organizacije in branijo socialne, politične in gospodarske pravice in svoboščine svojega naroda. Kongresi narodnega delavstva v Sloveniji so stalno poudarjali potrebo razširitve nacionalnega delavskega pokreta na celo državo. Ta potreba je bila predvsem radi tega podana in nujna, ker je delavstvo v ostalih pokrajinah splošno neorganizirano in je njegova miselnost nepokvarjena narodno zavedna miselnost. Delavstvo izven Slovenije strokovne organizacije nujno potrebuje, bolj še kakor delavstvo v Sloveniji. Tam je socialni položaj delavstva znatno neugodnejši kakor pri nas. Brez strokovnega delavskega gibanja pa delavskega pokreta sploh ni. Povsod postojajo sicer Delavske zbornice, toda one nimajo krepkega moralnega ozadja strokovno organiziranega delavstva. Okoli delavskih zbornic je zbrana le peščica ljudi, katera si je v zbornicah znala pridobiti tudi ves vpliv. Delavske zbornice vodijo politiko na svojo pest brez smernic in kontrole od strani delavstva samega, kateremu imajo zbornice služiti.

Posebno je podčrtal potrebo po vsedržavni narodni delavski organizaciji kongres v Kranju. Letošnji kongres v Mariboru pa je ideji že dal konkretno obliko. Na tem kongresu so bile sprejete glavne in osnovne misli Federacije. Ko je politično življenje po 6. januarju 1929 utihnilo in je država pričela svobodneje in nezavisno od nasilja političnih strank dihati, je pa prišlo živahnejše gibanje med delavstvom tudi v južnejših krajih naše države. Delavstvo je uvidelo, da so mu politične stranke prinašale samo škodo, od internacionalnega delavskega pokreta, kateri je na zunaj in na videz predstavljal jugoslovansko, večinoma neorganizirano delavstvo, katero pa tudi po svoji duši ni bilo internacionalno organizirano — pa tudi ni imelo nikakih koristi. V kratkem času je bilo zlasti v Beogradu in v sosednjih ba-

novinah ustanovljeno več delavskih organizacij s programom narodnostnega načela in z negacijo marksistične internacionalne ideologije. Podnet k temu novemu nacionalnemu delavskemu pokretu je dala tudi zavest, da mora tudi delavstvo z vsemi svojimi moralnimi in kulturnimi silami podpirati državo v stremljenju po notranji ureditvi, po gospodarskem in socialnem napredku izven okvirja političnih strank. Vedno se nam je zdelo čudno, da bi mogel biti zlasti srbski delavec nacionalno brezbrizen, ko je vendar za svobodo svojega naroda toliko žrtvoval. Pa to je bilo le dozdvanje. Srbski delavec je ostal nacionalno zaveden, samo v organizirani obliki ni mogel uveljavljati te svoje zavesti. Nelegitimirano so ga napram notranjemu in zunanjemu svetu predstavljali internacionalno orjentirani krogi. To zavesto prevare je delavec pretrgal, razgalil je svojo dušo in odkril svoje srce ter na glas povedal, da je nacionalno zaveden, da se hoče na lastnih tleh sam boriti za svoj vsakdanji kruh na osnovi načela narodnosti — brez internacionalne in tudi proti internacionali če treba.

Tako sta tudi hrvaški in srbski delavec utrjevala svoje vrste, ustvarjala organizacije, da moreta v organizirani obliki in sili skupno s slovenskim delavcem ustvariti enotno jugoslovansko narodno delavsko gibanje.

Konferenco, katera naj bi tudi formalno dovršila delo ujedinjenja, katero je bilo duševno že zdavnaj dovršeno, se je vršila dne 19. t. m. v Beogradu ob navzočnosti zastopnikov narodnih delavskih organizacij iz vseh banovin. Iz Slovenije sta se konferenci udeležila predsednik in podpredsednik NSZ tov. Juvan in dr. Bohinjec. Posebno množtevna je bila delegacija iz savske banovine, katera je enodušno in navdušeno pozdravila novi duh med delavstvom, duh narodne jugoslovanske zavednosti, mednarodne strpnosti, duh medsebojne bratske ljubezni, katera naj v dušah slovenskega, hrvaškega in srbskega delavca ustvarja in utrjuje jugoslovansko miselnost.

Kongres je potekel v najlepšem redu, dostojno in mirno, zavedajoč se zgodovinske važnosti razprav in sklepov. Na dnevnem redu je bila samo razprava in sklepanje o ujedinjenju vseh obstoječih in bodočih narodnih delavskih organizacij v državi v enotno organizacijsko obliko. Oblika te enotnosti je Zveza. S tem je vsaka organizacija ohranila svojo samostojnost, podrejena je samo sklepom glav-

nega odbora Zveze. Vsi sklepi morajo biti soglasni. Zato ni važno, koliko zastopnikov ima posamezna organizacija v Zvezi. Sedež Zveze je v Beogradu. Federacija bo izdala na jugoslovansko delavstvo proglas, v katerem bo obrazložila ideologijo nacionalnega delavskega pokreta in podčrtavala potrebo in važnost organizacije. Podrobnejše poročilo o poteku konference prinesemo prihodnjic.

Naše zavarovanje

Bolniško nezgodno zavarovanje delavcev ima dva karakteristična znaka: socialen in zdravniško-kurativen, do čim preventivna stran stoji danes še v ozadju. Socialna stran v ožjem pomenu besede je v tem, da načelno, dasi nezadostno, denarne dajatve nadomeščajo izgubljeno plačo. S tem se konzumentska moč okoli 300.000 oseb (z železničarskim in rudarskim zavarovanjem vred, odštevisi družinske člane) narodnemu gospodarstvu ohranja, kar ni malo. Samo pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je skupno število brezposelnih dni v letu 1926 znašalo 618.963, (v letu 1923 radi manjšega števila članstva 580.739 dni) za katere dneve je prizadetim zavarovanjem nudilo obstoj. Vstevši bolezenske dneve pri drugih nosilcih zavarovanja in vstevši bolezenske dneve vsled obratnih nezgod bi prišli na milijon dni v letu. Skrčena ali tkinjena konzumentska moč v tako visokem številu dni mora brez dvoma imeti prav občuten vpliv na blagostanje narodnega gospodarstva. Pri tem je bila neomenjena materialna eksistenca, katero nudi zavarovanje vdovam in sirotam po žrtvah dela. Denarne podpore zavarovanim članom ne gredo v prihranke ali v neekonomično uporabo, ampak se direktno zlivajo nazaj v gospodarsko življenje. Izgubljeno plačo, torej konzumentsko moč, predstavljajo tudi podpore za porodnice; iz naslova vseh porodniških podpor, izplačanih direktno zavarovankam ali svojim zavarovancev, je okrožni urad v Ljubljani v letu 1928 izplačal Din 4.724.332,60 ali ako računamo dnevni minimalni eksistenčni minimum dinarjev 24,23 (kar znaša povprečno mezdo moških in žensk) predstavlja ta znesek 196.847 eksistenčnih dni. Povprečna zavarovana mezda za leto 1928: moški 26,96, ženske 18,79. Moški in ženske 24,23.

Poseben problem v delavskem zavarovanju tvorijo izdatki za zdravila. Industrija medikamentov, obvezilnega materiala, ortopedičnih pripomočkov itd. ne živi v sijajnih prilikah. Konzum popuša. Naravno zato, ker je danes zdravljenje drugo. Zavarovanje je pa tej industriji in z njo distribuciji (apotekam, drogerijam itd.) privedlo nov vir življenja. Kajti znano je, da se v zavarovanju radi raznih psiholoških vzrokov nesorazmerno troši na zdravila, več kakor v priyatnem življenju. Slovenija je nudila tej vrsti gospodarskega življenja v letu 1927 Din 3.604.489,11, v letu 1928 pa Din 3.422.697,96 ali na zavarovanega člana in leto Din 43,67, v letu 1927 Din 38,49, v letu 1928, kar pri povprečni prijavljeni letni mezdi od Din 8600 pomeni za leto 1928 0,45% letnega konzuma posameznika samo za zdravila.

Pri povprečni dnevni prijavljeni dnevni mezdi Din 24,23 za posameznega zavarovanca je nemogoče, da bi v letu 1926 od 75.325 prijavljenih oseb zdravniško pomoč brez zavarovanja iskalo 29.750 oseb. Odstotek oseb, podvrženih zavarovanju, ki bi brez zavarovanja na lastne stroške iskal zdravniško pomoč, da bi bil malenkosten. S tem hočem reči, da zavarovanje tudi v tem oziru podpira zdravstveno kulturo, ker nudi v današnjih težkih prilikah eksistenco mnogim zdravnikom in s tem zdravniku mnogim krajem. Zavarovanje Slovenije je na zdravniških honorarjih izplačalo v letu 1928 Din 4.087.397,74 kar pri prijavljenih dohodkih člana od Din 8600 pomeni 0,534% letnega konzuma vsakega posameznega zavarovanca samo od zdravnika. Kako bi bilo to brez zavarovanja mogoče?

Postavka izdatkov za bolnice in razna zdravilišča ima tudi svoj poseben narodno gospodarski pomen. Kriza bolnic je velika in one ne morejo napredovati po modernih zahtevah. Znano

mi je, da so bolnice na neizterljivih oskrbovalnihah odpisale več milijonov dinarjev. Ta nevarnost pri zavarovalnih institucijah ni poznana in tako tvori zavarovanje tudi v gospodarstvu bolnic eno najvažnejših solidnih postavk. Marsikje je zavarovanje razvoj in obstoj zdravstvene ustanove sploh omogočilo in s tem ohranilo zdravstveni kulturi važno pribežališče. Zavarovano članstvo je šteti med ubožne državljane, ki niso sposobni, da bi iz lastnih sredstev krili oskrbovalnine bolnic. Zavarovanje jim to omogoča in na ta način prištedi občinam in državi visoke milijone. Zavarovanje industrijsko-obrtniškega delavstva Slovenije je bolnicam v letu 1927 izplačalo dinarjev 6.138.840,44, v letu 1928 pa Din 5.692.191,54, zdraviliščem pa v letu 1928 Din 2.959.534,67. More se reči, da so s temi zneski razbremenjeni zlasti občinski proračuni in s tem javne davščine.

Zavarovanje je v letu 1927 radi direktne dajatve članom porabilo 68,24% predpisa (ne vplačil) ali Din 25 milijonov 81.453,81, v letu 1928 70,19% ali Din 29.131.690,40.

Statistični podatki nas prepričajo o nujnosti gospodarske in socialne solidarnosti posameznih delov v Sloveniji. Vidimo namreč, da je povprečna zavarovana mezda v posameznih delih zelo različna. Varira od Din 13,81 do Din 26,24. Industrijski kraji izkazujejo večjo mezdo, kakor obrtniški, dočim bolezenska statistika kaže obratno razmerje. Iz tega sledi, da ima obrtništvo od zavarovanja še prav posebne koristi. Veliko vlogo tu igra vajeniški problem. Vajencev izkazuje zavarovanje nad 6000 z malenkostno mezdo t. j. z malenkostnimi dohodki iz naslova zavarovanja teh oseb. Obolenj pa je med vajenci zelo mnogo t. j. medvojni slabo rejeni rod, inficiran po najrazličnejših boleznih. Važen je tudi pojav, da zlasti obrtništvo svojo eksistenco vzdržuje z nesorazmerno visokim številom vajencev. Starostna skupina 14 do 15 let je v letu 1927 predstavljala 7,20% celotnega članstva, kar je gotovo nezdrav socialen in narodno gospodarski pojav. V oblačilni industriji ta odstotek dosega celo 40%.

Slovensko zavarovanje ima posla z okroglo 25.000 obrati, kar znači, da je privredno udejstvovanje zelo razvito in enakomerno porazdeljeno po celi Sloveniji. Na posamezen obrat odpade največ povprečno zaposlenih na papirno industrijo in sicer je v letu 1927 to število znašalo 48 oseb. Znak, da velike industrije še ni.

Celotno število zavarovanega članstva stalno narašča, kar znači, da ima narodno gospodarstvo vedno večjo zaposlitev in sicer je znašalo povprečno število zavarovancev v letu 1926: 75.325, v letu 1927: 82.545 in v letu 1928 pa 88.927. Od leta 1923 do 1928 se je povprečno število zavarovanega članstva dvignilo od 73.899 do 88.927, torej za 15.028 članov ali dobro petino članstva (20,34%).

Pri vsaki socialni ustanovi so posebno važni upravni stroški in sicer po posebnem vidiku važni za zavarovano članstvo, po posebnem pa za narodno gospodarstvo. Prvi interes je, da so skupni upravni stroški — ki imajo reproduktiven značaj — minimalni; drugi interes pa mora biti v glavnem v tem, da so upravni stroški osebnih izdatkov minimalni, kajti jasno je, da materialni izdatki zavarovalnih institucij za posamezne panoge gospodarstva pomenijo novega konzumenta.

Finančna politika zavarovanja stremi za tem, da razpoložljiva imovina ostane narodnemu gospodarstvu ohranjena, s čimer se denarni trg okrepja. Zavarovanje je od leta 1922 tudi mnogo investiralo v ambulatorije, gradbe uradnih poslopij, sanatorijev itd., kar

znači produktivno ustvarjanje v javnem gospodarskem življenju.

Govori se, da je zavarovanje predrago in da ovira gospodarski napredek. Predrago je pa le ono, kar ne nudi enakovrednega protiekvivalenta. Videli smo, da tak ekvivalent zavarovanje nudi. Znanstveno-gospodarske komisije v državah, kjer zavarovanje z višjimi premijami manj nudi kakor naše, so po temeljitih študijah prišle do rezultata, da narodno gospodarski efekt zavarovanja nadkriljuje prvotne obremenitve gospodarstva iz naslova zavarovanja.

Bodočnost zavarovanja je odvisna predvsem od bodočnosti gospodarstva. Tendencia statističnih števil kaže, da gre razvoj zaposlenega članstva navzgor. V drugi vrsti je razvoj zavarovanja odvisen od administrativno tehnične izpopolnitve in dograditve zavarovalnega aparata, ki naj neproduktivne izrastke zavarovanja eliminira in goji produktivne učinke. Tudi ta tendenca se razvija v dobro.

Narodno-strokovna zveza

VAŽNO NAROČILO PODRUŽNICAM.

Vsem podružnicam naročamo, da morajo čimprej sklicati članske sestanke in sporočiti sklicanje teh sestankov centrali, da pošlje na njih svojega delegata, ki bo poročal o ustanovitvi Federacije jugoslovenskih narodnih strokovnih organizacij v Beogradu. V večjih krajih bodo prirejeni javni strokovni shodi, pri manjših podružnicah je sklicati članske sestanke. Ne sme biti podružnice, ki ne bi na sestankih dobila poročila o prvi konferenci Federacije v Beogradu in o nalogah, ki jih je NSZ prevzela na tej važni konferenci.

Odbori podružnic naj takoj razpravljajo o tem na sejah in naj skličejo potem sestanke. Sestanki morajo biti dobro pripravljani in se jih mora udeležiti vse članstvo. Obenem s prijavo centrali, naj se sestanek prijavi tudi srezkemu poglavarju.

Z ustanovitvijo Federacije je napočila za naš pokret nova doba, prevzeli smo nove naloge in zato mora o njih biti poučeno vse članstvo. Na sestankih bomo tudi govorili o gospodarstvu socialistov v raznih delavskih zbornicah in tako članstvo informirali o strupu, ki se je razlil med delavske vrste.

LOKE PRI ZAGORJU

Podružnica Narodno strokovne zveze v Lokah je priredila v nedeljo 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Petra Robavskega članski sestanek, na katerem je poročal tov. Kravos iz Ljubljane. Z ozirom na novi pokret narodnega delavstva v državi je bil sestanek zanimiv in se ga je udeležilo članstvo v kar največjem številu.

ŠT. PAVEL.

Po veličastnem kongresu, ki se je vršil v Mariboru, je naš odbor imel svojo sejo in je na njej razpravljal o resoluciji, ki je bila sprejeta na kongresu. Odbor je z veliko radostjo in navdušenjem odobril sklepe kongresa in sklenil pozvati vse članstvo, da se kar najtesneje oklene svoje organizacije, v kateri slovensko delavstvo ne bo samevalo, ker postane v kratkem del mogočnega Federacije jugoslovenskega narodnega delavstva. Odbor je sklenil prirediti v kratkem širši članski sestanek, da seznani člane z novo situacijo delavskega pokreta v državi. Ta sestanek se bo vršil po povratku naših delegatov iz Beograda in bodo le ti poročali članstvu o ustanovitvi Federacije. Naše člane in vse neorganizirano delavstvo Št. Pavla pozivamo, da se z vso ljubeznijo pridružijo podružnici NSZ, ki bo z novo močjo šla na delo. Naj živi Federacija narodnega delavstva v kraljevini Jugoslaviji! — Odbor podružnice NSZ, Št. Pavel.

KRANJ.

Tudi pri nas nismo mogli prezreti novega položaja, ki je nastal s pripravami za ustanovitev Federacije vseh nacionalnih strokovnih organizacij v naši državi. Tudi mi se radujemo novega pokreta, ker bomo odslej imeli mnogo lažje stališče v vsakem oziru. Doselej smo bili navezani samo na Slovenijo, sedaj imamo svoje nove tovariše po širni Jugoslaviji. Del svojega vodstva bomo pa imeli v samem Beogradu in tako bomo lažje izpolnjevali vse dolžnosti, ki smo jih prevzeli napram delavstvu. Podružnica NSZ v Kranju bo sklicala v prihodnjih dneh velik javen shod delavstva v Narodnem domu. Na tem shodu bodo govorili delegati NSZ.

JESENICE

Kovinarji, organizirani v podružnici NSZ na Jesenicah in vseh okoliških krajih smo z navdušenjem pozdravili ustanovitev Federacije organizacij narodnega delavstva. Mi se pripravljamo na javen strokovni shod, ki se bo vršil v nedeljo 26. t. m. in na katerem bodo govorili voditelji naše organizacije tov. Juvan in dr. Bohinjec, ki bosta poročala med drugim tudi o konferenci v Beogradu. Podrobnosti bodo razvidne na lepkih. Naše članstvo in vse narodno zavedno delavstvo vabimo na shod. Kovinarji Jesenic so in ostanejo nacionalno zavedni.

Luče pri Ljubnem.

Pri nas se delavstvo v zadnjem času prav živo zanima za novi pokret nacionalnega delavstva in se je že obrnilo na vodstvo NSZ v Ljubljani s prošnjo, da se ustanovi tudi pri nas podružnica nacionalne strokovne organizacije. Delavstvo je s simpatijo vzelo na znanje, da se snuje velik pokret jugoslovenskega nacionalnega delavstva in se je izjavilo podpirati ta pokret s tem, da se bo po celi Savinjski dolini, kjerkoli je kaj delavstva, ustanovilo podružnice N. S. Z. V kratkem bo delavstvo imelo informativni sestanek, ki bo razpravljalo o ustanovitvi nove podružnice N. S. Z. Mi pozdravljamo nove borce narodnega edinstva v Lučah in vsej Savinjski dolini in želimo le, da bi se javljalo tudi delavstvo iz drugih krajev. Vsak delavec, ki čuti jugoslovensko in je iskren narodnjak, mora v vrste narodno strokovno organiziranega delavstva.

Litija

Če kdo, smo litijski delavci z veseljem pozdravili sklep zadnjega kongresa in delegatskega zbora, da se ustanovi v Beogradu Federacija vseh nacionalnih strokovnih organizacij v naši državi. Naša organizacija je že od nekdaj stremela za tem velikim idealom, da se najdejo stiki s sorodnimi organizacijami in stvori močna zajednica. Sedaj je do te zajednice prišlo in mi s ponosom kličemo: Naprej po začrtani poti! Naš pohod mora biti zmagovit! Mi v Litiji pa obljublamo, da bomo podvojili svoje moči in svoje delo, da tudi pri nas delavstvo vstopi v novi pokret in močno edinstvo. Nič več nas ne sme cepiti, nič več ne smejo apostoli tujcev med nas. Mi sami bomo kovali svojo bodočnost. Delavce in delavke pa že v naprej vabimo na shod, ki ga priredi NSZ v kratkem tudi v Litiji. — a-k

Trbovlje.

Podružnica NSZ je priredila v nedeljo 5. oktobra svojo običajno vinsko trgatvo. Prireditve, ki se je vršila v gostilni Zavrašek, je bila prav dobro obiskana in je v vsakem oziru uspela. Čisti dobiček je bil namenjen skladu za bolne in brezposelne člane. — Pri podjetju Dukič še vedno ni reda. Pred časom je bil naš centralni tajnik pri obratovodji g. inž. Szekeleyju, ki mu je obljubil, da bo strogo pazil, na ne pride več do pritožb. Pred kratkim pa je isti gospod prav na svojevrsten način nastopil proti enemu naših vodilnih funkcionarjev in s tem pokazal, da podjetju ni do ljubege miru. Prav! Mi bomo enkrat stavili vprašanje: ali nimamo pri nas dovolj domačinov, inženjerjev, ki bi bili najmanj toliko sposobni za vodilna mesta kot Madžari, ki so povrh napram našim delavcem celo sovražno razpoloženi? Pa nadaljnjo borbo, mi jo bomo izvedli do kraja. Imamo za to sredstva, ki bodo zalegla. Podjetje Dukič, ki venomer

zatrjuje, da se z njegovim delavstvom dobro ravna in da podjetje nima povoda nastopiti sovražno proti delavstvu, ki je organizirano, pa o najnovejšem incidentu obveščamo. Nas ne zadene krivda. Prosili smo dovolj dolgo, dalj ne moremo.

Stražišče pri Kranju.

Tukajšnja podružnica je priredila v nedeljo 5. oktobra svojo tradicionalno prireditev: vinsko trgatvo. Prireditve, ki se je vršila v vseh prostorih Sokolskega doma v Stražišču, je imela sijajen uspeh. Odbor je znova dobil dokaz, da ima mnogo svojih prijateljev, ki radi podprejo vsako akcijo, ki je namenjena bolnim in brezposelnim članom podružnice. Odbor se s tega mesta najlepše zahvaljuje vsem sodelujočim, ki so največ pripomogli do uspeha, dalje vsem posetnikom prireditve in tukajšnjemu Sokolu, ki gre podružnici v vsakem oziru rad na roko. Vsem iskrena hvala in naše zagotovilo, da jih ne pozabimo. — Podružnica bo priredila v kratkem sestanek in pripravljajo se tudi skioptična predavanja, ki se bodo vršila v Sokolskem domu in bodo dostopna vsakomur brezplačno. Odbor bo v kratkem imel sejo, na kateri bo razpravljalo o programu zimskega dela in razglasil potem članstvu vse prireditve.

Spilč.

Nekoliko reči iz Radničkog Strukovnog Saveza Jugoslovenskih Nacionalista. S največim smo oduševljenjem primili k znanju vijest koju nam je najavila bratska Narodna strokovna zveza, da se je pristopilo radu oko osnivanja Federacije svih nacionalnih strokovnih organizacija. Mi smo već na poslednju konferenciju mislili poslati svog delegata ali je bio na žalost sprečen otputovati za Beograd. Na konferenciju, koja će se održati u skoro vreme na svaki način ćemo poslati svog delegata, jer hoćemo i mi aktivno sudjelovati kod ovakvog istorijskog akta. Svi su članovi s najvećim oduševljenjem pozdravili ujedinjenje svijui radnica nacionalista u jednu zajednicu, kako bi mogli složni postići što najviše uspeha za naše jedno radništvo. Sa osnivanjem jedne jake zajednice mi ćemo učiniti još i jedno drugo korisno delo za našu državu i naš narod. Mi ćemo slomiti moć internacionalizma, koji se je uvukao u redove našeg poštenog radnika i koji naše radništvo truje otrovom protiv svoje domovine. Naš je radnik prepošten, a da bi radio protiv interesa svoje države i domovine a bio sluga tujdina, koji mu se nametnuo i dobio neke janičare kod nas, da vode tu tujdinsku internacionalnu organizaciju. Mi ovamo na plavom Jadranu znamo najbolje, šta je tujdinac i čudimo se stalno, kako je se smelo dozvoliti, da se u Jugoslavije tako razširi pogibeljni internacionalizam, koji je štetan po interese naše države i našeg radnika. Učinimo jednom kraj indiferentnosti u nacionalnom pogledu. Naš radnik u bivšoj Srbiji, bivšoj Hrvatskoj i Sloveniji, a u našoj sadašnjoj moćnoj Jugoslaviji nikad nije bio protiv svoje lepe i divne domovine i zabludom je išao za krivim prorocima, koji su ga uvukli u tujdinske organizacije. Taj će radnik sada da obračuna sa tim apostolima, napustiti će ih i stupiti u redove nacionalno svesnog radništva. Mi sa Jadrana kličemo: Da živi naš novi pokret, da živi Federacija jugoslovenskog radništva, da živi naša lepa domovina! A. K.

Logatec.

Odbor podružnice Narodno strokovne zveze v Logatcu je na svoji zadnji seji razpravljalo o sklicanju sestanka in sklenilo, da priredi sestanek v prvi polovici novembra. Člani bodo o tem sestanku pravočasno obveščeni. Njih naloga pa je, da se sestanka sigurno udeležijo. Na sestanku bo poročal delegat centrale iz Ljubljane o ustanovitvi Federacije nacionalnih strokovnih organizacij v Jugoslaviji in o delu, ki ga ima vršiti vsaka podružnica NSZ v zimskem času. Referat delegata centrale bo tako važan, da ga morajo slišati vsi člani. Odgovorite se torej vabilom, ki jih boste prejeli.

Maribor.

Po veličastnem kongresu, ki se je vršil pri nas, smo imeli mnogo dela z zaključitvijo računov o kongresnih prireditvah. Z veseljem smo morali ugotoviti, da smo imeli v vsakem oziru lep uspeh in smo na ta uspeh ponosni. Odbor je na svoji zadnji seji sklenil izreči še posebej svojo zahvalo vsem sodelujočim članom in nečlanom. Vsi so pripomogli do velikega uspeha. Podružnica v Mariboru je ponosna, da se je ravnala v Mariboru vršil letošnji kongres, ki je zgodovinskega pomena, ker so se na njem položili temelji Federaciji vseh nacionalnih strokovnih organizacij v državi. Podružnica se tega zaveda in bo šla zato s podvojeno močjo na delo, da zbere v podružnico vse one številne neorganizirane drugače pa narodno zavedne delavce. Odbor je dalje tudi sklenil, da priredi v kratkem shod v Mariboru, na katerem bodo nastopili voditelji NSZ, ki bodo poročali o novem pokretu narodnega delavstva. Ta shod bo nova impozantna prireditev nacionalnega življa v Mariboru in vlada zato že sedaj zanj veliko zanimanje. Več o shodu na lepkih in v dnevnem časopisu. L. S.

Zaupnica, ki ni zaupnica.

V »Delavcu« se je oglasil g. Albin Sušnik z Jesenic in s svojim podpisom potrdil naše trditve v zadnji notici pod gornjim naslovom. G. Sušnika je sicer malo jezilo, da smo ga tako kmalu pogruntali in da ni mogel dolgo igrati dvojnih vlog. Iz svete jeze nas je malo »pobožal« in ozmerjal, potem pa priznal, da je kot pristaš Jerama predložil glavnemu zaupniku zaupnico. In to svoje priznanje je podkrepil z krepkim naukom, ki ga je pobral iz Jeramove torbe. Da končamo tudi mi z naukom, naj povemo g. Sušniku sledeče: NSZ je strokovna organizacija in ni mogla paktirati z SDS, ki je bila politična stranka. Z njo je paktirala NSS in ker je to »hudo« jezilo g. Sušnika, je izstopil tudi iz NSZ. Pa še to: Zamorček se je opral in postal bel in iz člana NSZ, ki je predlagal zaupnico g. Jeramu, je postal marksist in prijatelj g. Jerama! Živio! G. Jeramu svetujemo, naj dično zaupnico da v zlat ali pa vsaj pozlačen okvir in jo obesi v poslovnih prostorih SMRJ, sekcije težke železne industrije na Jesenicah.

LOKE PRI ZAGORJU.

V nedeljo, 19. t. m. se je vršil pri nas članski sestanek v gostilni Robavskega. Sestanek je bil nenavadno dobro obiskan in je na njem poročal tajnik tov. Kravos iz Ljubljane. Tov. tajnik nam je poročal o položaju delavstva s posebnim ozirom na novi pokret jugoslovenskega narodnega delavstva. Orisal je škodljivo delovanje marksistov po Delavskih zbornicah in pokazal pot, katero mora hoditi narodno zavedno delavstvo. Podrobno se je pečal tudi z vprašanjem radarjev in poudarjal, da posveča NSZ vso svojo pažnjo temu perečemu vprašanju in obvestil zbrane rudarje o korakih, ki jih je NSZ povzela v njihovo zaščito. Članstvo je bilo s sestankom izredno zadovoljno in je izrazilo željo, naj bi se sliči sestanki vršili večkrat. Na sestanku je pozdravil zbrane člane tudi zastopnik podružnice NSZ iz Zagorja, tov. Vinko Sedlar, ki je obljubil, da bo tudi zagorska podružnica v kratkem sklicala enak sestanek v informacijo članstvu. Sestanku je predsedoval podružnični predsednik tov. Fink, ki je uvodoma in ob zaključku sestanka pozdravil vse mnogoštevilne člane in goste.

ŽIRI.

Podružnica v Žireh sklicuje za nedeljo, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v Sokolskem domu občni zbor, na katerem bo poročal tudi centralni tajnik tov. Kravos iz Ljubljane. Med drugim bo poročal tudi o ustanovitvi Federacije jugoslov. narodnih organizacij v Beogradu in o vseh aktualnih delavskih vprašanjih. Narodno zavedno delavstvo Žirov, predvsem pa vse članstvo vabimo, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno.